

Указ о проглашењу Закона о потврђивању Конвенције МОР број 182 о најгорим облицима дечијег рада и Препоруке МОР број 190 о забрани и хитној акцији за укидање најгорих облика дечијег рада

Проглашава се Закон о потврђивању Конвенције МОР број 182 о најгорим облицима дечијег рада и Препоруке МОР број 190 о забрани и хитној акцији за укидање најгорих облика дечијег рада, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 30. јануара 2003. године и на седници Већа република од 17. децембра 2002. године.

ПР бр. 267

30. јануара 2003. године

Београд

Председник

Савезне Републике Југославије

др **Војислав Коштуница**, с. р.

Закон о потврђивању Конвенције МОР број 182 о најгорим облицима дечијег рада и Препоруке МОР број 190 о забрани и хитној акцији за укидање најгорих облика дечијег рада

*Закон је објављен у "Службеном листу СРЈ - Међународни
уговори", бр. 2/2003 од 31.1.2003. године.*

Члан 1.

Потврђује се Конвенција МОР број 182 о најгорим облицима дечијег рада, која је закључена 17. јуна 1999. године у Женеви у оригиналу на енглеском и француском језику, и Препорука МОР број 190 о забрани и хитној акцији за укидање најгорих облика

дечијег рада, која је закључена 1. јуна 1999. године у Женеви, у оригиналу на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Конвенције и Препоруке у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

Convention 182

CONVENTION CONCERNING THE PROHIBITION AND IMMEDIATE ACTION FOR THE ELIMINATION OF THE WORST FORMS OF CHILD LABOUR

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 87th Session on 1 June 1999, and

Considering the need to adopt new instruments for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, as the main priority for national and international action, including international cooperation and assistance, to complement the Convention and the Recommendation concerning Minimum Age for Admission to Employment, 1973, which remain fundamental instruments on child labour, and

Considering that the effective elimination of the worst forms of child labour requires immediate and comprehensive action, taking into account the importance of free basic education and the need to remove the children concerned from all such work and to provide for their rehabilitation and social integration while addressing the needs the needs of their families, and

Recalling the resolution concerning the elimination of child labour adopted by the International Labour Conference at its 83rd Session in 1996, and

Recognizing that child labour is to a great extent caused by poverty and that the long-term solution lies in sustained economic growth leading to social progress, in particular poverty alleviation and universal education, and

Recalling the Convention on the Rights of the Child adopted by the United Nations General Assembly on 20 November 1989, and

Recalling the ILO Declaration of Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up, adopted by the International Labour Conference at its 86th Session in 1998, and

Recalling that some of the worst forms of child labour are covered by other international instruments, in particular the Forced Labour Convention, 1930, and the United Nations Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade, and Institutions and Practices Similar to Slavery, 1956, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to child labour, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-nine the following Convention, which may be cited as the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999.

Article 1

Each Member which ratifies this Convention shall take immediate and effective measures to secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour as a matter of urgency.

Article 2

For the purposes of this Convention, the term "child" shall apply to all persons under the age of 18.

Article 3

For the purposes of this Convention, the term "the worst forms of child labour" comprises:

(a) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict;

(b) the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances;

(c) the use, procuring or offering a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs as defined in the relevant international treaties;

(d) work which, by its nature or the circumstances in which it is carried out, is likely to harm the health, safety or morals of children.

Article 4

1. The types of work referred to under Article 3(d) shall be determined by national laws or regulations or by the competent authority, after consultation with the organizations of employers and workers, concerned, taking into consideration relevant international standards, in particular Paragraph 3 and 4 of the Worst Forms of Child Labour Recommendation, 1999.

2. The competent authority, after consultation with the organizations of employers and workers concerned, shall identify where the types of work so determined exist.

3. The list of the types of work determined under paragraph 1 of this Article shall be periodically examined and revised as necessary, in consultation with the organizations of employers and workers concerned.

Article 5

Each Member shall, after consultation with employers' and workers' organizations, establish or designate appropriate mechanisms to monitor the implementation of the provisions giving effect to this Convention.

Article 6

1. Each Member shall design and implement programmes of action to eliminate as a priority the worst forms of child labour.

2. Such programmes of action shall be designed and implemented in consultation with relevant government institutions and employers' and workers' organizations, taking into consideration the views of other concerned groups as appropriate.

Article 7

1. Each Member shall take all necessary measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions giving effect to this Convention including the provision and application of penal sanctions or, as appropriate, other sanctions.

2. Each Member shall, taking into account the importance of education in eliminating child labour, take effective and time-bound measures to:

(a) prevent the engagement of children in the worst forms of child labour;

(b) provide the necessary and appropriate direct assistance for the removal of children from the worst form of child labour and for their rehabilitation and social integration;

(c) ensure access to free basic education, and, wherever possible and appropriate, vocational training, for all children removed from the worst forms of child labour;

(d) identify and reach out to children at special risk; and

(e) take account of the special situation of girls.

3. Each Member shall designate the competent authority responsible for the implementation of the provisions giving effect to this Convention.

Article 8

Members shall take appropriate steps to assist one another in giving effect to the provisions of this Convention through enhanced international cooperation and/or assistance including support for social and economic development, poverty eradication programmes and universal education.

Article 9

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 10

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Article 11

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 12

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. Where notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Article 13

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United

Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 14

At such time as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 15

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides -

(a) the ratification by a Member of the new Convention shall *ipso iure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 11 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 16

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

The foregoing is the authentic text of the Convention unanimously adopted by the General Conference of the International Labour Organization during its Eighty-seventh Session which was held at Geneva and declared closed on 17 June 1999.

In faith whereof we have appended our signatures this eighteenth day on June 1999.

The next of the Convention as here presented is a true copy of the text authenticated by the signatures of the President of the International Labour Conference and of the Director-General of the International Labour Office.

For the Director-General of the International Labour Office

Dominick Devlin

Legal Adviser of the International Labour Office

Recommendation 190

RECOMMENDATION CONCERNING THE PROHIBITION AND IMMEDIATE ACTION FOR THE ELIMINATION OF THE WORST FORMS OF CHILD LABOUR

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 87th Session on 1 June 1999, and

Having adopted the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to child labour, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999; adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-nine the following Recommendation, which may be cited as the Worst Forms of Child Labour Recommendation, 1999.

1. The provisions of this Recommendation supplement those of the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (hereafter referred to as "the Convention"), and should be applied in conjunction with them.

I. Programmes of action

2. The programmes of action referred to in Article 6 of the Convention should be designed and implemented as a matter of urgency, in consultation with relevant government institutions and employers' and workers' organizations, taking into consideration the views of the children directly affected by the worst forms of child labour, their families and, as appropriate, other concerned groups committed to the aims of the Convention and this Recommendation. Such programmes should aim at, inter alia:

- (a) identifying and denouncing the worst forms of child labour;
- (b) preventing the engagement of children in or removing them from the worst forms of child labour, protecting them from reprisals and providing for their rehabilitation and social integration through measures which address their educational, physical and psychological needs;
- (c) giving special attention to:
  - (i) younger children;
  - (ii) the girl child;
  - (iii) the problem of hidden work situations, in which girls are at special risk;
  - (iv) other groups of children with special vulnerabilities or needs;
- (d) identifying, reaching out to and working with communities where children are at special risk;
- (e) informing, sensitizing and mobilizing public opinion and concerned groups, including children and their families.

II. Hazardous work

3. In determining the types of work referred to under Article 3(d) of the Convention, and in identifying where they exist, consideration should be given, inter alia, to:

- (a) work which exposes children to physical, psychological or sexual abuse;
- (b) work underground, under water, at dangerous heights or in confined spaces;
- (c) work with dangerous machinery, equipment and tools, or which involves the manual handling or transport of heavy loads;
- (d) work in an unhealthy environment which may, for example, expose children to hazardous substances, agents or processes, or to temperatures, noise levels, or vibration damaging to their health;
- (e) work under particularly difficult conditions such as work for long hours or during the night or work where the child is unreasonably confined to the premises of the employer.

4. For the types of work referred to under Article 3(d) of the Convention and Paragraph 3 above, national laws or regulations or the competent authority could, after consultation with the workers' and employers' organizations concerned, authorize employment or work as from the age of 16 on condition that the health, safety and morals of the children concerned are fully protected, and that the children have received adequate specific instruction or vocational training in the relevant branch of activity.

III. Implementation

5. (1) Detailed information and statistical data on the nature and extent of child labour should be compiled and kept up to date to serve as a basis for determining priorities for national action for the abolition of child labour, in particular for the prohibition and elimination of its worst forms as a matter of urgency.

(2) As far as possible, such information and statistical data should include data disaggregated by sex, age group, occupation, branch of economic activity, status in employment, school attendance and geographical location. The importance of an effective system of birth registration, including the issuing of birth certificates, should be taken into account.

(3) Relevant data concerning violations of national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour should be compiled and kept up to date.

6. The compilation and processing of the information and data referred to in Paragraph 5 above should be carried out with due regard for the right to privacy.

7. The information compiled under Paragraph 5 above should be communicated to the International Labour Office on a regular basis.

8. Members should establish or designate appropriate national mechanisms to monitor the implementation of national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, after consultation with employers' and workers' organizations.

9. Members should ensure that the competent authorities which have responsibilities for implementing national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour cooperate with each other and coordinate their activities.

10. National laws or regulations or the competent authority should determine the persons to be held responsible in the event of non-compliance with national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour.

11. Members should, in so far as it is compatible with national law, cooperate with international efforts aimed at the prohibition and elimination of the worst forms of child labour as a matter of urgency by:

(a) gathering and exchanging information concerning criminal offences, including those involving international networks;

(b) detecting and prosecuting those involved in the sale and trafficking of children, or in the use, procuring or offering of children for illicit activities, for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances;

(c) registering perpetrators of such offences.

12. Members should provide that the following worst forms of child labour are criminal offences:

(a) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict;

(b) the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances; and

(c) the use, procuring or offering of a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs as defined in the relevant international treaties, or for activities which involve the unlawful carrying or use of firearms or other weapons.

13. Members should ensure that penalties including, where appropriate, criminal penalties are applied for violations of the national provisions for the prohibition and elimination of any type of work referred to in Article 3(d) of the Convention.

14. Members should also provide as a matter of urgency for other criminal, civil or administrative remedies, where appropriate, to ensure the effective enforcement of national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, such as special supervision of enterprises which have used the worst forms of child labour, and, in cases of persistent violation, consideration of temporary or permanent revoking of permits to operate.

15. Other measures aimed at the prohibition and elimination of the worst forms of child labour might include the following:

(a) informing, sensitizing and mobilizing the general public, including national and local political leaders, parliamentarians and the judiciary;

(b) involving and training employers' and workers' organizations and civic organizations;

(c) providing appropriate training for the government officials concerned, especially inspectors and law enforcement officials, and for other relevant professionals;

(d) providing for the prosecution in their own country of the Member's nationals who commit offences under its national provisions for the prohibition and immediate elimination of the worst forms of child labour even when these offences are committed in another country;

(e) simplifying legal and administrative procedure and ensuring that they are appropriate and prompt;

(f) encouraging the development of policies by undertakings to promote the aims of the Convention;

(g) monitoring and giving publicity to best practices on the elimination of child labour;

(h) giving publicity to legal or other provisions on child labour in the different languages or dialects;

(i) establishing special complaints procedures and making provisions to protect from discrimination and reprisals those who legitimately expose violations of the provisions of the Convention, as well as establishing helplines or points of contact and ombudspersons;

(j) adopting appropriate measures to improve the educational infrastructure and the training of teachers to meet the needs of boys and girls;

(k) as far as possible, taking into account in national programmes of action:

(i) the need for job creation and vocational training for the parents and adults in the families of children working in the conditions covered by the Convention; and

(ii) the need for sensitizing parents to the problem of children working in such conditions.

16. Enhanced international cooperation and/or assistance among Members for the prohibition and effective elimination of the worst forms of child labour should complement national efforts and may, as appropriate, be developed and implemented in consultation with employers' and workers' organizations. Such international cooperation and/or assistance should include:

(a) mobilizing resources for national or international programmes;

(b) mutual legal assistance;

(c) technical assistance including the exchange of information;

(d) support for social and economic development, poverty eradication programmes and universal education.

For the Director-General

of the International Labour Office

Dominick Devlin

КОНВЕНЦИЈА БР. 182 О НАЈГОРИМ ОБЛИЦИМА ДЕЧИЈЕГ РАДА, 1999.

Генерална конференција Међународне организације рада,

Сазвана у Женеви од стране Управног органа Међународне канцеларије рада, саставши се на свом 87. заседању 1. јуна 1999, и

Узимајући у обзир потребу да се усвоје нови инструменти за забрану и елиминацију

најгорих облика дечијег рада, као главни приоритет за националну и међународну акцију, укључујући међународну сарадњу и помоћ, ради допуњавања Конвенције и Препоруке које се односи на доњу старосну границу за упошљавање, 1973, које остају основни инструменти у области дечијег рада, и

Сматрајући да успешна елиминација најгорих облика дечијег рада захтева хитну и свеобухватну акцију, узевши у обзир важност бесплатног основног образовања и потребу да се деца која су у питању одустане са сваког таквог рада и да се обезбеди њихов опоравак и социјална интеграција, решавајући истовремено потребе њихових породица, и

Позивајући се на резолуцију која се односи на елиминацију дечијег рада коју је усвојила Међународна конференција рада на свом 83. заседању 1996, и

Признајући да је дечији рад у великој мери узрокован сиромаштвом и да је дугорочно решење у сталном економском развоју који води друштвеном напретку, нарочито ублажавању сиромаштва и образовању за све, и

Позивајући се на Конвенцију о правима детета коју је усвојила Генерална скупштина Уједињених нација 20. новембра 1989. и

Позивајући се на Декларацију МОП о основним принципима и правима на раду и њен наставак, које је усвојила Међународна конференција рада на свом 86. заседању 1998. и

Позивајући се на то да су неки од најгорих облика дечијег рада обухваћени другим међународним инструментима, нарочито Конвенцијом о принудном раду, 1930, и Допунском конвенцијом Уједињених нација о укидању ропства, трговине робљем и институција и обичаја сличних ропству, 1956. и

Доневши одлуке о усвајању одређених предлога који се односе на дечији рад, што је четврта тачка дневног реда заседања, и

Утврдивши да ће ови предлози добити облик међународне конвенције;

усваја овог седамнаестог дана јуна године хиљадудеветстодеведесетдевете следећу конвенцију, која се може навести као Конвенција о најгорим облицима дечијег рада, 1999.

Члан 1.

Свака чланица која ратификује ову конвенцију предузима хитне и ефикасне мере како би обезбедила да се најгори облици дечијег рада под хитно забране и елиминишу.

Члан 2.

За сврхе ове конвенције, израз *дете* односи се на сва лица млађа од 18 година.

Члан 3.

За сврхе ове конвенције израз најгори облици дечијег рада обухвата:

(а) све облике ропства или обичаја сличних ропству, као што су продаја и кријумчарење деце, дужничко ропство и кметство и принудни или обавезни рад, укључујући принудно или обавезно регрутовање деце за учешће у оружаним сукобима;

(б) коришћење, набављање или нуђење детета ради проституције, производње порнографије или за порнографске представе;

(ц) коришћење, набављање или нуђење детета за недозвољене активности, нарочито за производњу и кријумчарење дроге онако како су дефинисане релевантним међународним уговорима;

(д) рад који је, по својој природи или околностима у којима се обавља, вероватно штетан по здравље, безбедност или морал деце.

Члан 4.

1. Врста послова из члана 3(д) утврђују се националним законима или прописима или их утврђује надлежан орган, после консултација са организацијама заинтересованих послодаваца и радника, узимајући у обзир релевантне међународне стандарде, нарочито ст. 3. и 4. Препоруке о најгорим облицима дечијег рада, 1999.

2. Надлежни орган, после консултација са организацијама заинтересованих послодаваца и радника, идентификује где постоје тако утврђене врсте послова.

3. Списак врста послова утврђених према ставу 1. овог члана периодично се испитује и ревидира према потреби, у консултацији са организацијама заинтересованих послодаваца и радника.

Члан 5.

Свака чланица, након консултације са организацијама послодаваца и радника, утврђује или одређује одговарајуће механизме за праћење примене одредаба којима се спроводи ова конвенција.

Члан 6.

1. Свака чланица израђује и спроводи програме акције за елиминисање најгорих облика дечијег рада као приоритет.

2. Такви програми акције се израђују и спровode у консултацији са релевантним владиним институцијама и организацијама послодаваца и радника, узимајући у обзир мишљења других заинтересованих група према потреби.

Члан 7.

1. Свака чланица предузима све неопходне мере да обезбеди делотворну примену и спровођење одредаба којима се спроводи ова конвенција, укључујући увођење и примену казних санкција или, према потреби, других санкција.

2. Свака чланица, узимајући у обзир важност образовања у елиминисању дечијег рада, предузима ефикасне и временски орочене мере да би:

- (а) спречила ангажовање деце у најгорим облицима дечијег рада;
- (б) пружила неопходну и одговарајућу директну помоћ за повлачење деце са најгорих облика дечијег рада и њихову рехабилитацију и социјалну интеграцију;
- (ц) обезбедила приступ бесплатном основном образовању и, где год је могуће и потребно, обуку за занимања, за децу која су повучена са најгорих облика дечијег рада;
- (д) идентификовала и дошла до деце која су изложена посебним ризицима; и
- (е) уважила специјалну ситуацију девојчица.

3. Свака чланица одређује надлежни орган одговоран за примену одредаба којима се спроводи ова конвенција.

Члан 8.

Чланице предузимају одговарајуће кораке да би једна другој помогле у спровођењу ове конвенције путем појачане међународне сарадње односно помоћи, укључујући подршку друштвеном и економском развоју, програмима искорењивања сиромаштва и образовања за све.

Члан 9.

О званичним ратификацијама ове конвенције обавештава се генерални директор Међународне канцеларије рада ради регистрације.

Члан 10.

1. Ова конвенција је обавезујућа само за оне чланице Међународне организације рада чије су ратификације регистроване код генералног директора Међународне канцеларије рада.

2. Она ступа на снагу 12 месеци након датума под којим су код генералног директора регистроване ратификације две чланице.

3. Након тога, ова конвенција ступа на снагу за било чију чланицу 12 месеци након датума под којим је регистрована њена ратификација.

Члан 11.

1. Чланица која је ратификовала ову конвенцију може да је откаже након истека десет година од датума када је Конвенција први пут ступила на снагу, актом достављеним генералном директору Међународне канцеларије рада ради регистравања. Такво отказивање ступа на снагу тек годину дана након датума под којим је регистровано.

2. Свака чланица која је ратификовала ову конвенцију и која не искористи, у року од годину дана након истека периода од десет година поменутог у претходном ставу, право на отказивање предвиђено овим чланом, биће обавезна за наредни период од десет година, а након тога може да откаже ову конвенцију по истеку сваког десетогодишњег периода под условима предвиђеним овим чланом.

Члан 12.

1. Генерални директор Међународне канцеларије рада обавештава све чланице Међународне организације рада о регистравању свих ратификација и актима отказивања које су му доставиле чланице организације.

2. При обавештавању чланица организације о регистравању друге ратификације, генерални директор скреће пажњу чланицама организације на датум под којим Конвенција ступа на снагу.

Члан 13.

Генерални директор Међународне канцеларије рада доставља генералном секретару Уједињених нација, ради регистравања у складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација, потпуне детаље свих ратификација и аката отказивања које је регистровао генерални директор у складу са одредбама претходних чланова.

Члан 14.

Онда када то сматра неопходним, Управни орган Међународне канцеларије рада подноси Генералној конференцији извештај о раду ове конвенције и испитује да ли је пожељно да се на дневни ред Конференције стави питање њене ревизије, у целини или делимично.

Члан 15.

1. Ако Конференција усвоји нову конвенцију која ревидира ову конвенцију у целини или делимично, онда, осим ако нова конвенција не предвиђа другачије:

(а) ратификација од стране чланице нове ревидиране конвенције *ipso jure* укључује моментално отказивање ове конвенције, без обзира на одредбе члана 11, ако и када нова

конвенција буде ступила на снагу;

(б) од датума под којим нова ревидирана конвенција ступи на снагу, ова конвенција престаје да буде отворена за ратификацију од стране чланица.

2. Ова конвенција у сваком случају остаје на снази у свом садашњем облику и садржају за оне чланице које су ратификовале, али нису ратификовале ревидирану конвенцију.

Члан 16.

Енглеска и француска верзија текста ове конвенције су подједнако меродавне.

Горенаведено је аутентичан текст Конвенције једногласно усвојен на Генералној конференцији Међународне организације рада током 87. заседања, које је одржано у Женеви и завршено 17. јуна 1999. године.

У потврду чега смо потписали овог 18. јуна 1999. године.

Текст Конвенције како је овде пренет представља веродостојну копију текста овереног потписима председника Међународне конференције рада и генералног директора Међународне организације рада.

За генералног директора

Међународне организације рада

Доминик Девлин, с. р.

правни саветник

Међународне организације рада

ПРЕПОРУКА БР. 190 О ЗАБРАНИ И ХИТНОЈ АКЦИЈИ ЗА УКИДАЊЕ НАЈГОРИХ ОБЛИКА ДЕЧИЈЕГ РАДА

Генерална конференција Међународне организације рада,

Коју је у Женеви сазвао Управни орган Међународне канцеларије рада, а која се састала на свом 87. заседању 1. јуна 1999. године, и

Која је усвојила Конвенцију о најгорим облицима дечијег рада, 1999. и

Која је одлучила да усвоји одређене предлоге у погледу дечијег рада, што је 4. тачка на дневном реду заседања, и

Која је одлучила да ти предлози добију облик Препоруке којом се допуњује Конвенција о најгорим облицима дечијег рада, 1999;

усваја овог седамнаестог дана јуна године хиљаду деветстотина деведесет девете следећу Препоруку која се мође цитирати као Препорука о најгорим облицима дечијег рада, 1999.

1. Одредбе ове Препоруке допуњују одредбе Конвенције о најгорим облицима дечијег рада, 1999 (у даљем тексту: "Конвенција") и треба да се примењују у вези са њима.

І. Програми акције

2. Програми акције поменути у члану 6. Конвенције треба да се под хитно конципирају и реализују, а у консултацији са одговарајућим владиним институцијама и организацијама послодаваца и радника, при чему треба водити рачуна о ставовима деце која су непосредно погођена најгорим облицима дечијег рада, њихових породица и, већ према погодности, осталих заинтересованих група које су опредељене за циљеве Конвенције и ове препоруке. Ови програми треба, између осталог, да имају за циљ да:

(а) идентификују и осуде најгоре облике дечијег рада;

(б) спрече ангажовање и уклоне ту децу из најгорих облика дечијег рада, штитећи их од репресалија и обезбеђујући њихову рехабилитацију и социјалну интеграцију кроз мере којима се решавају њихове васпитне, физичке и психолошке потребе;

(ц) поклоне посебну пажњу:

(i) млађој деци;

(ii) женској деци;

(iii) проблему прикривених радних ситуација у којима су посебно угрожене девојчице;

(iv) осталим групама деце која су посебно угрожена или имају посебне потребе;

(д) идентификују, стигну до и раде са заједницама у којима су деца посебно угрожена;

(е) информишу, учине осетљивим на и мобилишу јавно мњење и заинтересоване групе, укључујући децу и њихове породице.

II. Опасан рад

3. Код одређивања врста рада поменутих у члану 3(д) Конвенције, и код идентификовања случајева где постоје, потребно је, између осталог, узети у обзир:

(а) рад који излаже децу физичком, психолошком или сексуалном злостављању;

(б) рад под земљом, под водом, на опасним висинама или у затвореним просторима;

(ц) рад са опасним машинама, опремом и алаткама, или рад који укључује руковање са или транспортовање великих терета;

(д) рад у нездравом окружењу у коме деца могу, на пример, бити изложена деловању опасних материја, агенсима или процесима или температурама, нивоима буке или вибрацијама који могу угрозити њихово здравље;

(е) рад под посебно тешким условима, као што је рад са дугим радним временом или ноћни или рад када је дете без разлога заточено у просторијама послодавца.

4. За врсте рада поменуте у члану 3(д) Конвенције и горњем ставу 3. национални закони или прописи или надлежни државни органи би могли, по обављеним консултацијама са заинтересованим организацијама радника и послодаваца, да дају дозволу за запошљавање или рад са навршених 16 година старости под условом да се здравље, безбедност и морал деце којих се ово тиче у пуној мери заштите и да су деца стекла одговарајуће конкретно искуство или завршила стручну обуку из одговарајуће гране делатности.

III. Спровођење

5.(1) Потребно је сакупити и редовно ажурирати детаљне информације и статистичке податке о природи и степену дечијег рада како би послужили као основ за одређивање приоритета за националну акцију за укидање дечијег рада и, конкретно, за хитну забрану и елиминацију његових најгорих облика.

(2) У мери у којој је то могуће, такве информације и статистички подаци треба да обухвате податке рашчлањене према полу, старосној групи, занимању, грани привредне делатности, статусу при запошљавању, школској спреми и географској локацији. Потребно је узети у обзир значај ефикасног система регистравања рођених, укључујући издавање извода из матичне књиге рођених.

(3) Потребно је сакупити и редовно ажурирати релевантне податке о кршењима националних одредаба за забрану и укидање најгорих облика дечијег рада.

6. Прикупљање и обрада информација и података поменутих у горњем ставу 5. треба да

се врши уз поклањање дужне пажње праву на приватност.

7. Информације прикупљене сходно горњем ставу 5. треба редовно слати Међународној канцеларији рада.

8. Чланице треба да успоставе или одреде одговарајуће националне механизме за праћење спровођења националних одредаба за забрану и укидање најгорих облика дечијег рада по обављеним консултацијама са организацијама послодаваца и радника.

9. Чланице треба да осигурају да надлежни државни органи који имају надлежности за спровођење националних одредаба за забрану и укидање најгорих облика дечијег рада сарађују једни са другима и координирају своје активности.

10. Национални закони или прописи или надлежни државни орган треба да одреди која ће лица бити одговорна у случају непоштовања националних одредаба за забрану и укидање најгорих облика дечијег рада.

11. Чланице треба, у мери у којој је то сагласно са националним законодавством, да сарађују са међународним напорима на хитној забрани и укидању најгорих облика дечијег рада тиме што ће:

(а) прикупљати и размењивати информације о кривичним делима укључујући она која су везана за међународне мреже;

(б) откривати и судски гонити лица укључена у продају и недозвољену трговину децом или у коришћење, налажење или понуду деце за недозвољене активности, за проституцију, за производњу порнографије или порнографске сеансе;

(ц) регистровати починиоце таквих кривичних дела.

12. Чланице треба да утврде да се следећи најгори облици дечијег рада сматрају кривичним делима:

(а) сви облици ропства или праксе сличне ропству, као што су продаја и недозвољена трговина децом, дужничко ропство и робовање и принудни или обавезни рад укључујући принудно или обавезно регрутовање деце како би се користила у оружаном сукобу;

(б) коришћење, налажење или понуда неког детета за проституцију, производњу порнографије или за порнографске сеансе;

(ц) коришћење, набављање или понуда неког детета за недозвољене активности, и конкретно за производњу и недозвољену трговину дрогом као што је дефинисано у релевантним међународним уговорима или за активности које укључују недозвољено ношење или коришћење ватреног оружја или другог наоружања.

13. Чланице треба да осигурају да се казне укључујући, већ према погодности, кривичне казне примењују на прекршаје националних одредаба за забрану и укидање било које врсте рада поменутог у члану 3(д) Конвенције.

14. Чланице, исто тако, треба под хитно да обезбеде друге кривичне, грађанске или административне лекове, тамо где је то одговарајуће, како би осигурале ефикасно спровођење националних одредаба за забрану и укидање најгорих облика дечијег рада, као што је посебан надзор над предузећима која су користила најгоре облике дечијег рада и како би, у случајевима упорног кршења размотриле могућности привременог или трајног одузимања дозвола за рад.

15. Остале мере које имају за циљ забрану и укидање најгорих облика дечијег рада би могле да обухвате следеће:

(а) информисање, утицање на емоције и мобилисање шире јавности, укључујући националне и локалне политичке лидере, парламентарце и судство;

(б) укључивање и обуку организација послодаваца и радника и грађанских организација;

(ц) обезбеђење одговарајуће обуке за заинтересоване владине функционере, нарочито инспекторе, органе за одржавање реда и друге релевантне стручњаке;

(д) обезбеђење судског гоњења у матичној земљи држављана чланице који почине кривично дело сходно њеним националним одредбама за забрану и хитно укидање најгорих облика дечијег рада, чак и када су та дела почињена у некој другој земљи;

(е) поједностављење правних и административних поступака и њихову обавезну целисходност и промптно извршење;

(ф) подстицање предузећа на развој мера политике како би се унапредили циљеви Конвенције;

(г) праћење и давање публициитета најбољим праксама за укидање дечијег рада;

(х) давање публициитета правним и другим одредбама о дечијем раду на различитим језицима или дијалектима;

(и) успостављање посебних поступака жалби и доношење одредаба за заштиту од дискриминације и репресалија оних који легитимно износе на видело случајеве кршења одредаба Конвенције, као и успостављање телефонских линија за помоћ или особа за везу и омбудсмана;

(ј) усвајање одговарајућих мера како би се побољшала образовна инфраструктура и обука наставника у функцији задовољења потреба дечака и девојчица;

(к) у мери у којој је то могуће, узимање у обзир у националним програмима акције:

(i) потребе за отварањем радних места и за стручном обуком родитеља и одраслих у породицама деце која раде у условима обухваћеним овом конвенцијом, и

(ii) потребе да се родитељи ближе упознају са проблемом деце која раде у таквим условима.

16. Појачана међународна сарадња и/или помоћ између чланица у циљу забране и ефикасног сузбијања најгорих облика рада деце требало би да допуњују националне напоре и могу се, по потреби, развијати и остваривати уз консултовање послодавачких и радничких организација. Таква међународна сарадња и/или помоћ би требало да укључује:

(а) мобилисање ресурса за националне или међународне програме;

(б) међусобну правну помоћ;

(ц) техничку помоћ укључујући и размену информација;

(д) подршку друштвено-економском развоју, програмима за искорењивање сиромаштва и опште образовање.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ - Међународни уговори".